

Zřícenina hradu a zámek Kolštejn

Kraj: Olomoucký

Okres: Šumperk

GPS souřadnice: 50.150926N, 17.011734E

Zřícenina hradu Kolštejn částečně přestavěného na zámek stojí v jihovýchodní části vesnice Branná (dříve Kolštejn) na skalnatém útesu v nadmořské výšce okolo 630 m nad řekou Brannou. Komplex zříceniny a zámku je od roku 1958 chráněn jako kulturní památka ČR.

Hrad byl vystavěn na počátku 14. století na skále nad údolím říčky Branné, jímž vedla důležitá stezka do Slezska. Účelem stavby však nebyla její ochrana, ale zjištěná kontrola a kořistění. Stavebníkem byl totiž loupeživý slezský rytíř Jan Wustehube, který okolní krajinu uchvátil za bezvládní po vymření Přemyslovců v letech 1308–1310. Po konsolidaci poměrů se podařilo Janu Lucemburskému hrad získat a následně předat pánům z Lipé.

Nedlouho po smrti Heníka z Valdštejna roku 1427 získali Kolštejn páni ze Zvole. Je proto víc než pravděpodobné, že právě tehdy dostalo jejich kolštejnské sídlo svou konečnou podobu výtečně opevněného a stěží dobytelného středověkého hradu. Dosud je patrná jeho tehdejší dispozice: obvodní hradní zeď, zbytky hradního paláce na západní straně a velká věž na plošině nad údolím, později bohužel značně přestavěná.

Pánové ze Zvole drželi kolštejnské panství do roku 1568. Po vymření kolštejnské větve jejich rodu panství připadlo na krátkou dobu Žerotínům, za nichž byla zahájena na místě zrušeného příkopu starého hradu stavba nového sídla – renesančního zámku. Ještě za Žerotínů byla dokončena stavba středního zámku, tj. původního trojkřídlového objektu, jehož arkádové nádvoří navazovalo na jižní straně na hradbu gotického hradu, pravděpodobně bylo již tehdy postaveno i východní křídlo dolního zámku. V roce 1581 prodal Jan ml. ze Žerotína Kolštejn významnému slezskému rodu pánů z Vrbna. Ti ve stavbě zámku dále pokračovali – byla dokončena stavba dolního zámku, zejména vstupní tzv. Černé věže a části západního křídla. V roce 1597 byla stavba asi z větší části dokončena, jak ukazuje nápis vstupního portálu ve věži. Drobnější práce však probíhaly dále, i za Hynka z Vrbna (držel Kolštejn v letech 1608–1614), jednoho z nejučenějších příslušníků moravské protestantské šlechty té doby, nevalného však hospodáře. Zejména kolštejnské panství, zatížené již předtím nákladnou zámeckou stavbou, ještě více zadlužil. Proto po jeho smrti prodali poručníci jeho nezletilého synka zámek s panstvím rytíři Hanušovi z Petřvaldu, který pokračoval v nedokončené výstavbě dolního zámku jeho východního i severního křídla. Stavba však zůstala již nedokončena, zejména nebyl uzavřen prostor prvního zámeckého dvora a torzem zůstaly i dvorní arkády. K jejímu provizornímu dokončení došlo až po Bílé hoře.

Západní část zámku se dostavovala ještě za Lichtenštejnů, kteří zámek po konfiskacích získali v roce 1622. To byl současně konec slávy tohoto vznosného panského sídla. Ještě za třicetileté války, zejména v její poslední fázi, hrála kolštejnská pevnost poměrně důležitou úlohu jako hlavní opěrný bod císařských vojsk. Proto byly rychle dobudovány zámecké fortifikace směrem k městečku: dnes již neexistující věž se vstupní branou v místech dnešní silnice, původně předsunutá před zámecký příkop. Vojenská posádka na tomto krásném renesančním sídle nadělala hodně škod, které nebyly

již nikdy zcela zhlazeny.

Po třicetileté válce se stal zámek pouhým hospodářským sídlem správy panství. K úpadku přispěly také dva požáry v letech 1770 a 1926 a nedůstojné využití ho přivedly na pokraj devastace. Teprve počátkem 50. let 20. století byly cenné renesanční interiéry, zejména řada sálů s původní štukovou výzdobou, opět obnoveny v plné kráse, když byly vybourány vezděné příčky, které tyto historické prostory znehodnocovaly.

V současné době je hrad z části využíván jako hotel Chateau Goldenstein. Při obnově památky majitelé zachovali její historický ráz i vybavení a přizpůsobili je potřebám hostů. Můžete strávit noc v lichtenštejnském křídle, zbrojnošském pokoji, ve věži, najíst se v Rytířském sále nebo vstoupit do manželství ve zdejší kapli.

Ve zrekonstruovaném zámku je také prohlídkový okruh s výkladem trvajícím přibližně hodinu.

